

Júlia Májeková

## Dankwoord bij de aanvaarding van de Martinus Nijhoffprijs 1978

*Júlia Májeková (1919-1991) was de eerste Slowaakse vertaalster van de Nederlandse en Vlaamse literatuur. Ze studeerde Slowaaks en Duits aan de Filosofische Faculteit van de Slowaakse universiteit in Bratislava (de huidige Comenius Universiteit) en een jaar germanistiek in Leipzig. Na haar studie begon ze als lerares op een handelsacademie, maar nadat ze in 1947-'48 een postdoctorale cursus neerlandistiek aan de Universiteit Leiden had gevolgd, werd ze literair redacteur bij een uitgeverij. Al tijdens haar studie vertaalde ze enkele Duitse werken en één werk van de Vlaming Ernest Claes, Het leven van Herman Coene in het Slowaaks. Haar vertaaloeuvre zou ten slotte 19 Duitstalige en 28 Nederlandstalige werken omvatten, plus nog enkele hoorspelen. Na de pensionering in 1959 van František Kalda, 'de aartsvader van de Tsjecho-Slowaakse neerlandistiek', was ze aan haar oude faculteit dé kandidate voor diens opvolging, maar als 'westtaal' was Nederlands politiek minder gewenst en daarom kwam het lectoraat in Bratislava te vervallen. Voor de vertaling van De goden gaan naar huis van A. den Doollaard kreeg ze in 1974 de Ján Hollýprijs. Omdat ze van het toenmalige bewind geen uitreisvisum kreeg, werd de Martinus Nijhoffprijs haar op de Nederlandse ambassade in Praag uitgereikt. VertaalVerhaal dankt Adam Bžoch voor zijn hulp.*

# Dankwoord bij de aanvaarding van de Martinus Nijhoffprijs 1978

Geachte dames en heren,

Ik wil bij dit feest geen lange rede houden, maar alleen van de gelegenheid gebruik maken om u te bedanken.

Ik dank vooral het Prins Bernhard Fonds en de jury van de Martinus Nijhoffprijs voor deze eervolle onderscheiding. Ik dank allen die ter wille van deze bekroning naar Praag zijn gekomen. Heel hartelijk bedank ik de leden van de Nederlandse ambassade in Praag voor alles wat ze voor me hebben gedaan. En ik zeg mijn oprechte dank ook aan alle aanwezigen en niet aanwezigen die me bij mijn vertaalwerk hebben geholpen.

Precies dertig jaar geleden heb ik het geluk gehad dat ik als jonge studente tien maanden in Nederland kon studeren. Ik heb in die tijd mijn kennis van de Nederlandse taal kunnen vervolmaken, ik ben met de belangrijkste werken van de Nederlandse literatuur in aanraking gekomen, ik heb het land leren kennen waar deze werken zijn ontstaan, het land dat zo verschillend van mijn vaderland was, ik ben met Nederlandse mensen in contact gekomen die mijn vrienden zijn geworden. Na mijn terugkomst thuis ben ik in een uitgeverij gaan werken. Ik heb heel veel met boeken te doen gehad, maar heel weinig gelegenheid om Nederlands te spreken en bijna geen mogelijkheid om nieuwe Nederlandse boeken te lezen en zo moest mijn vertaalwerk eigenlijk mijn hobby en vrijetijdsgenoegen blijven. Bij het vertalen heb ik de belangen van uitgeverijen en de smaak van lezers in het oog moeten houden, maar toch heb ik tot mijn geluk altijd boeken kunnen kiezen die ook voor mij aantrekkelijk en waardevol waren.

Werken van Multatuli, Louis Couperus, Theun de Vries, Simon Vestdijk, Antoon Coolen, A. den Doollaard, Harry Mulisch, Jan Wolkers, maar ook van Ernest Claes, Felix Timmermans, Jos Vandelloo en kinder- en jeugdboeken van Johan Fabricius, Miep Diekmann en anderen heb ik soms met vreugde en genoegen, soms in barensood tot stand gebracht, vooral als ik me op een terrein moest bewegen waar ik helemaal niet thuis was. Maar juist daarom zie ik nu in elk boek dat ik heb vertaald iets als een geliefd kind dat me weer dichterbij Nederland bindt – ze hebben toch alle een Nederlandse schrijver tot vader.

Maar bij ieder werk dat ik vertaal irriteert me eigenlijk even de twijfel, of ik bij mijn onvoldoende informatie het beste heb gekozen van wat er op het ogenblik in de Nederlandse literatuur te krijgen is. Dat er bij Slowaakse lezers interesse voor Nederland bestaat, daarvan ben ik vast overtuigd, want ook betrekkelijk hoge oplagen van Nederlandse werken zijn meestal in enkele weken uitverkocht.

Ik hoop dat ik in de toekomst nog veel Nederlandse boeken in het Slowaaks zal vertalen en door mijn vertaalwerk ook later mijn landgenoten tot een dieper inzicht over Nederland helpen kan, opdat ze een wereld en mensen leren kennen die

door een andere historische ontwikkeling in vele opzichten anders zijn dan bij ons en dat wij dan samen een betere toekomst helpen opbouwen in oprechte vriendschap en vrede.

Ik dank u voor uw aandacht.

